

[Per Federspiel.]

eller om de er udtryk for, at regeringen nu endelig følger det direktiv, der blev givet den her i tinget i 1961, om at følge nye veje i Danmarks markedspolitik. Der er jo i de sidste år sket adskilligt, som har bragt klarhed i de politiske spørgsmål omkring den europæiske integration. En af de ting, som vel måske har mest betydning i øjeblikket, og ikke mindst efter EFTA-mødet i Bergen, er vel dette, at tanken om brobygning, der jo har spillet en så stor rolle i den markedspolitiske dialektik, vel nu må betragtes som endeligt begravet. Det er ikke mere end et år siden, at denne tanke med brask og bram blev proklameret af de forsamlede statsministre i EFTA-landene i Wien, og ved mødet i København i efteråret talte man også om den, men det var ganske klart, at den sygnede hen, ikke mindst under trykket af den britiske ekstratold, og i begyndelsen af denne måned døde den altså i Bergen.

Se, dette har forenklet problematikken, idet det nu må være åbenbart for enhver, at der ikke er anden vej til samling i Europa end en udvidelse af Fællesskabet. Allerede under udenrigsdebatten i januar måned her i tinget erkendte jo også udenrigsministeren, at han var enig i dette synspunkt.

Der er jo også sket en udvikling i andre af de europæiske lande. Udenrigsministeren nævner i sin redegørelse udviklingen i Sverige, hvis stilling til fællesmarkedet hidtil har været afvisende, men hvor der nu er tendenser til en mere fleksibel holdning. Det norske standpunkt, der jo kunne forventes at være noget mere tøvende end vort, er også i bevægelse henimod deltagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Men denne brobygningstankes endeligt fjerner faktisk også den politiske motivering for EFTA. EFTA skulle jo i sin tid tjene det formål at være midlet til forhandlinger mellem de syv og de seks. Denne tanke kan altså nu betragtes som endeligt skrinlagt. Tilbage er så i overgangstiden, indtil det økonomiske fællesskab får sit fulde europæiske omfang, spørgsmålet om EFTA-samarbejdets praktiske udvikling som et instrument for en rent økonomisk politik.

Det fremgår af ministerens redegørelse og de mange andre erfaringer, der er gjort på dette område, at der vedblivende ikke er

nogen reel udsigt til, at vi fra dansk side kan opnå gensidighed i forholdet mellem vor frigørelse af industriimporten i Danmark og de øvrige landes stilling til vor landbrugseksport. Ministeren søger jo at dække over den nøgenhed, hvormed han måtte forlade mødet i Bergen; det var jo ikke muligt at opnå nogen som helst lindring for de stadig større vanskeligheder, som det danske landbrug befinder sig i. Man henviste som tidligere til, at EFTA ikke kunne beskæftige sig med en egentlig ordning af et landbrugsmarked, men at de enkelte lande måtte være henvist til tosidede forhandlinger, og disse tosidede forhandlingers muligheder må vel efterhånden siges at være udtømt.

Der skete imidlertid en anden ting i Bergen. Der skete det, som jeg allerede har nævnt, at man var enig om, at de enkelte EFTA-lande måtte stå frit, og der skete en vurdering af EFTA-landenes fremtidige politik. Det blev ganske klart, at den britiske regering agtede at søge ind i fællesmarkedet, hvortil vejen selvfølgelig lettes ved ophævelsen af særtolden, men samtidig vanskeliggøres ved de mange andre ejendommelige økonomiske foranstaltninger, som den britiske regering efter budgettet synes i færd med at træffe. Vi har jo fra dansk side protesteret, måske kraftigere end nogen, imod den britiske ekstratold. Vi har ikke protesteret i samme grad mod den foranstaltning, der blev truffet samtidig med ekstratolden i form af eksportsubsidier af forskellig art. Nu ser vi, at den britiske regering indfører en ny form for beskatning, der direkte vil betyde en vanskeliggørelse af konkurrencen med den britiske industri på markederne, nemlig gennem den såkaldte lønskat og den deraf flydende yderligere subsidiering af den britiske industri.

Jeg går ud fra, at regeringen i de sonderinger, der nu skal finde sted med henblik på den fremtidige udvikling i Europa, ganske på samme måde som den gjorde det over for ekstratolden, vil holde den britiske regering til samarbejdets regler og foreholde den nødvendigheden af, at der ikke stadig i den europæiske økonomi indføres diskriminerende foranstaltninger, som vanskeliggør den endelige løsning på samarbejdet.

Nu nævnte hr. Carl Petersen, at det jo egentlig var såre lyst, fordi vi havde haft